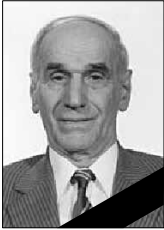

WSPOMNIENIA

Wspomnienie o Profesorze Władysławie Górskim (22.01.1917 – 10.02.2015) w pierwszą rocznicę śmierci

I.

W każdej dziedzinie nauki szczególną rolę odgrywają jej luminarze, którzy dla wyróżnienia spośród grona naukowców są nazywani uczonymi. Zwłaszcza dla młodych adeptów nauki stanowią oni wzorce, nie tylko zresztą w sferze nauki. W nauce prawa ubezpieczeniowego do luminarzy należą z pewnością tacy Profesorowie, jak Jan Łazowski (1889-1941), czy Witold Warkało (1909–1983), a z żyjących Profesor Jan Łopuski (ur. 1917). W naszym przekonaniu do tego grona należy zaliczyć również Profesora Władysława Górskiego (1917–2015). Mimo, że główną dziedziną Jego zainteresowań naukowych było prawo przewozowe, Profesor Górski był również wybitnym znawcą prawa ubezpieczeniowego, i to nie tylko w zakresie ubezpieczeń transportowych.

Profesor Władysław Górski zmarł 10 lutego 2015 roku w wieku 98 lat. Pierwsza rocznica Jego śmierci skłoniła nas do skreślenia kilku refleksji i wspomnień. Przyświecał nam cel poznawczy i edukacyjny – ażeby środowisku ubezpieczeniowemu przybliżyć sylwetkę oraz wkład naukowy Profesora Górskiego w rozwój polskiej nauki prawa ubezpieczeniowego, a także ukazać Jego bogatą i fascynującą, a zarazem wielce „meandryczną” drogę życiową i naukową.

II.

Władysław Górski urodził się 22 stycznia 1917 roku we wsi Szymanowice nad Prosną. Jak sam zaznaczył, jest to jedynie data „metrykalna”, albowiem w rzeczywistości przyszedł na świat miesiąc wcześniej.¹ Maturę uzyskał w gimnazjum im. Sułkowskich w Rydzynie [k. Leszna] w 1935 roku, a cztery lata później [w 1939 roku] zdobył dyplom magistra praw Uniwersytetu Poznańskiego.

1. Okoliczności powstania tej nieścisłości Profesor wyjaśnia w swoich wspomnieniach, zob. W. Górski, *Moja droga do Szczecina*, Zakład Wydawniczo-Poligraficzny DK, Szczecin 1992, s. 5.

Jako ochotnik brał udział w kampanii wrześniowej 1939 roku. Dostał się do niewoli sowieckiej, z której zbiegł, by przez Słowację, Węgry, Jugosławię, Grecję i Turcję przedostać się do armii polskiej na Środkowym Wschodzie. Jako żołnierz Brygady Karpackiej w latach 1940-1942 brał udział w kampanii północnoafrykańskiej (m.in. Tobruk, Ghazala i Mechili).

W latach 1943-1945, z II Korpusem przeszedł całą kampanię włoską (Monte Casino, Ankona, Bolonia i in.), początkowo w stopniu podchorążego, a później oficera. W maju 1945 roku został oddelegowany jako przedstawiciel Korpusu do Sztabu Głównego Sprzymierzonych w Paryżu, gdzie współdziałał w nietypowej akcji wyodrębniania spośród niemieckich jeńców wojennych żołnierzy narodowości polskiej, przymusowo wcielonych do armii niemieckiej, i werbowania ich do II Korpusu Polskich Sił Zbrojnych.

W sierpniu 1945 roku powrócił do macierzystej jednostki stacjonującej we Włoszech w rejonie Porto San Giorgio (na południe od Ankony). Stamtąd w czerwcu 1946 roku został przetransportowany do Wielkiej Brytanii, gdzie przez kilka miesięcy stacjonował w miasteczku Amersham (ok. 25 mil na północny-zachód od Londynu), tam doczekał się demobilizacji II Korpusu (wrzesień-listopad 1946 roku). Czynną służbę wojskową Władysław Górski zakończył w stopniu kapitana, z licznymi odznaczeniami bojowymi (m.in. za Tobruk oraz Monte Casino).

W listopadzie 1946 roku – jako jeden z nielicznych oficerów 3 Dywizji Strzelców Karpackich – zgłosił swój powrót do kraju (jego statek wyruszył z Glasgow 29 listopada 1946 roku). Powrócił do Poznania, gdzie mieszkał przed wojną, a stamtąd niezwłocznie udał się do Szczecina.

Swoją wojenną tułaczkę, trwającą bez mała siedem lat, Profesor Górski tak oto zresumował: „Moja droga do Szczecina była długa. Wiodła przez 3 kontynenty, 2 oceany, wiele mórz, wiele krajów, gór i rzek. Musiałem pokonać tysiące kilometrów, tudzież mil morskich, a także różnorakie przeszkody stawiane przez przyrodę oraz wrogie siły. A jednak dotarłem do tego grodu.”²

Swój szlak bojowy Władysław Górski dopełnił w działalności społecznej. Od 1991 roku pełnił funkcję prezesa Klubu b. Żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. Został odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

III.

Kariera naukowa Profesora Władysława Górskiego była ściśle związana ze środowiskiem naukowym Szczecina, gdzie – począwszy od roku akademickiego 1946-1947 – pełnił obowiązki asystenta w Akademii Handlowej, która aż do 1950 r. nie miała statusu uczelni państwowej, lecz funkcjonowała jako filia Akademii Handlowej w Poznaniu. W 1950 roku – po upaństwowieniu – uczelnia została przemianowana na Wyższą Szkołę Ekonomiczną, z wyraźną specjalizacją w dziedzinie problematyki transportu. W 1955 roku placówka ta uległa jednak likwidacji, a jej cztery wydziały (transportu kolejowego, transportu drogowego, transportu wodnego i towaroznawstwa) zostały włączone w struktury Politechniki Szczecińskiej, powstałej z połączenia WSE oraz Wyższej Szkoły Inżynierskiej.

Profesor Górski miał też swój udział w powstaniu Uniwersytetu Szczecińskiego. Koncepcja powołania w Szczecinie uniwersytetu pojawiła się w 1981 roku. Uniwersytet miał powstać na bazie Wyższej Szkoły Pedagogicznej oraz Wydziału Ekonomicznego Politechniki. Idee utworzenia

2. Zob. W. Górski, *Moja droga...*, s. 174.

uniwersytetu mocno wspierało Szczecińskie Towarzystwo Naukowe, którego Profesor był od 1956 roku członkiem, a później wieloletnim prezesem.

Jak wiemy, Uniwersytet Szczeciński został powołany do życia ustawą z dnia 22 lipca 1984 roku i rozpoczął działalność od roku akademickiego 1985-1986. Profesor Władysław Górski był jednym z najbardziej znanych i rozpoznawalnych profesorów Wydziału Prawa Uniwersytetu Szczecińskiego, lecz już z dniem 30 września 1987 roku przeszedł na emeryturę, co – jak wielokrotnie wspominał – uczynił bardzo niechętnie, czując się jeszcze w pełni sił. Potwierdza to Jego aktywność naukowa przez kolejne kilkadziesiąt lat. Mówiąc o związkach Profesora Górskiego ze Szczecinem, nie można nie wspomnieć, że był On Honorowym Obywatelom tego miasta. Miłość do Szczecina dzielił też z innymi miastami. Nie wszystkim wiadomo, że Profesor współpracował i aktywnie wspierał ośrodki nauki prawa w Poznaniu i Toruniu. W latach 1950-1954 był kierownikiem Katedry Prawa Cywilnego na Wydziale Prawa UMK, w szczególnie trudnym dla tego wydziału okresie³.

IV.

Dorobek naukowy Władysława Górskiego jest imponujący. Profesor jest uznawany za jednego z klasyków nauki prawa przewozowego oraz ubezpieczeń transportowych. Jego publikacje to blisko 500 tytułów, ogłaszanych w kraju i za granicą, wydanych w ośmiu językach.

Międzynarodowy Uniwersytet w Delaware (USA) w 1988 roku ofiarował Mu godność doktora *honoris causa*. Międzynarodowe Centrum Biograficzne w Cambridge ujęło Jego osobę w publikacji *Who's Who in Education* (1987), a w 1989 roku zaliczyło Go do grona 500 osobistości na świecie. Amerykański Instytut Biograficzny w Raleigh wymienił Profesora Górskiego w wydawnictwie *Five Thousand Personalities of the World, 1990*, a Rada tegoż Instytutu uznała Go Człowiekiem Roku 1990, a w 1992 roku – Najbardziej Podziwianym Człowiekiem Dekady (Most Admired Man Of The Decade). Profesor Władysław Górski figuruje także w wydawnictwie *Kto jest kim w Polsce* (1984). Z okazji 70. rocznicy urodzin Profesora Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Szczecińskiego wydał w formie specjalnego tomu „Zeszytów Naukowych” (1987) *Księgę Pamiątkową* dla uczczenia Profesora oraz Jego działalności naukowej. W uznaniu zasług Władysława Górskiego Senat Uniwersytetu Szczecińskiego w 1993 roku nadał Mu tytuł doktora *honoris causa*.

Mieliśmy szczęście znać osobiście Profesora Władysława Górskiego, a także wielokrotnie korzystać z Jego dorobku. W osobistych kontaktach był niezmiernie miłym i bezpośrednim człowiekiem, o ujmującym sposobie bycia i dużym poczuciu humoru. Jego autorytet nic nie tracił przy olbrzymiej skromności i życzliwości do ludzi. Był bardzo lubiany przez studentów i współpracowników. Należał do pokolenia, które dało nauce prawa w Polsce wielu Wielkich Profesorów. Wobec tego odchodzącego pokolenia pozostaje nam jedynie pielęgnować pamięć i wdzięczność za możliwość korzystania z dzieł, które Oni nam pozostawili.

3. Warto wspomnieć, że ówczesne władze zdecydowały o zawieszeniu Wydziału Prawa UMK, co spowodowało wstrzymanie naboru studentów, poczynając od roku akademickiego 1951-1952. Wydział reaktywowano dopiero w 1957 roku, z tym, że studia prawnicze w UMK zostały ponownie uruchomione dopiero w roku akademickim 1958- 1959.

Publikowanie w tym miejscu wspomnień o Profesorze Władysławie Górskim ma charakter symboliczny, biorąc pod uwagę, że swoje opracowania naukowe wielokrotnie drukował On właśnie na łamach „Wiadomości Ubezpieczeniowych”, a współpracę z ich Redakcją bardzo sobie cenił.

Oprac. Eugeniusz Kowalewski, Władysław Wojciech Mogiński